

**Արարատյան բակավարիատի քննական կենտրոն
ԱԲ ավագ դպրոցի ընդունելության քննություններ**

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Քննաշրջան՝ **2026 թ., ապրիլ**
Տևողություն՝ **1 ժամ 15 րոպե**
Հավելյալ նյութ՝ *Պատասխանների գրքույկ*

ՈՒՇԱԴԻՐ ԿԱՐԴԱԼ ԱՅՍ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑԸ

Անհրաժեշտ է հետևել *Պատասխանների գրքույկի* կազմին գրված ցուցումներին:

Գրել մուգ կապույտ կամ սև գրիչով:

Քննության վերջում բոլոր թղթերը հավաքել և հանձնել մեկ տրցակով:

Յուրաքանչյուր հարցի հնարավոր առավելագույն միավորը նշված է հարցի վերջում՝ աջ կողմում:

Հարցերի միավորների ընդհանուր քանակը **32** է:

Այս փաստաթուղթը բաղկացած է 7 տպագիր և 1 դատարկ էջերից:

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ (20 ՄԻԱՎՈՐ)

Ուշադրություն. Հայոց պատմություն բաժնում ներառված է 4 թեմա, պատմական յուրաքանչյուր պարբերափուլից՝ մեկական թեմա՝ բաղկացած երկու հարցից: Ընտրե՛ք թեմաներից ցանկացած երկուսը և պատասխանե՛ք հարցերին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՀԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

ԹԵՄԱ՝ ՄԵԾ ՀԱՅՔԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐՏԱՇԵՍՅԱՆ ԱՐՔԱՅԱՏՈՀՄԻ ՕՐՈՔ: (10 ՄԻԱՎՈՐ)

1. Թվարկե՛ք և բացատրե՛ք Տիգրան Բ Մեծի ռազմական հաջողություններից երկուսը (մեկ օրինակը պետք է լինի հայկական հողերի վերամիավորման ընթացքից, իսկ մյուս օրինակը՝ նվաճում):
2. Բացատրե՛ք, թե ինչու էր Տիգրան Բ Մեծը քաղաքներ կառուցում՝ շարադրելով առնվազն երկու պատճառներ, որոնցից առնվազն մեկը պարտադիր ներկայացրե՛ք մայրաքաղաքի օրինակով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

ԹԵՄԱ՝ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆՅԱՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ: (10 ՄԻԱՎՈՐ)

1. Թվարկե՛ք Բագրատունյաց Հայաստանին ենթակա հայկական մանր թագավորություններից երեքը, բացատրե՛ք դրանց առաջացման մեկական ներքին և արտաքին նախադրյալներ:
2. Բացատրե՛ք Բագրատունյաց Հայաստանում թագավորական նստավայրի հաճախակի փոփոխության առնվազն մեկ պատճառ և երկու փաստարկով հիմնավորե՛ք Անին մայրաքաղաք հռչակելու անհրաժեշտությունը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՆՈՐ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

ԹԵՄԱ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ XVIII ԴԱՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԵՄԻՆ: (10 ՄԻԱՎՈՐ)

1. Նկարագրե՛ք XVIII դարի երկրորդ կեսին Հայաստանի ազատագրության մեկ ծրագիր՝ նշելով դրա հեղինակ(ներ)ին, բացատրե՛ք դրանում Ռուսական կայսրությանը վերապահվող դերի երկու պատճառ:
2. XVIII դարի երկրորդ կեսին երկու տարբեր երկրներում կազմված Հայաստանի ազատագրության ծրագրերի օրինակներով ներկայացրե՛ք և բացատրե՛ք անկախության վերականգնումից հետո Հայաստանում ձևավորվելիք քաղաքական համակարգի երկուական տարբերություն և մեկ ընդհանրություն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆՈՒՄ

ԹԵՄԱ՝ ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ: (10 ՄԻԱՎՈՐ)

1. Ներկայացրե՛ք երկու պատճառ, թե ինչու ԽՍՀՄ-ում Վերակառուցման քաղաքականության ժամանակ Արցախի հայությունը բարձրացրեց Խորհրդային Ադրբեջանի կազմից դուրս գալու և Խորհրդային Հայաստանի կազմ մտնելու հարցը:

2. Երկու փաստարկով բացատրե՛ք, թե ինչպիսին էր Խորհրդային կենտրոնական իշխանության վերաբերմունքը Արցախյան շարժման նկատմամբ շարժման առաջին տարվա ընթացքում (բացատրության մեջ ներկայացրե՛ք կենտրոնական իշխանության կողմից տրված մեկ որակում և կայացված մեկ որոշում՝ դրանց հիման վրա շարադրելով Ձեր ընդհանուր պատասխանը):

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ (12 ՄԻԱՎՈՐ)

Ուշադրություն. Համաշխարհային պատմության բաժնում հարկավոր է պատասխանել երկու առաջադրանքի: Առանց շտապելու կարդացե՛ք և ուսումնասիրե՛ք բերված աղբյուրները: Պատասխանե՛ք հարցերին՝ հիմնավորելով տրված աղբյուրներում առկա փաստերով:

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ 1 (6 ՄԻԱՎՈՐ)

Աղբյուր Ա

Նկարը վերնագրված է «Ազատությունը առաջնորդում է ժողովրդին», հեղինակ՝ Էժեն Դելակրուա, 1830թ., Ֆրանսիա: Այն ստեղծվել է 1830 թ. Հուլիսյան հեղափոխությունից հետո և արտացոլում է Բուրբոնների վերականգնված միապետության դեմ ժողովրդական ընդվզումը: Կենտրոնում պատկերված կինը ազատության այլաբանական կերպարն է: Նա մի ձեռքում պահում է Ֆրանսիայի եռագույն դրոշը, իսկ մյուսում՝ մուշկետ (հրացան): Շուրջը՝ հասարակության տարբեր շերտերի ներկայացուցիչներ են՝ բանվորներ, բուրժուազիայի ներկայացուցիչներ և երիտասարդ հեղափոխականներ, ինչը խորհրդանշում է ժողովրդի միասնությունը հեղափոխության ընթացքում:

Աղբյուր Բ

Հատվածներ պատմագետ Մորիս Ագուլիոնի «1830 թվականի հեղափոխությունը 19-րդ դարի Ֆրանսիայի պատմության մեջ» հոդվածից:

1830 թվականի հեղափոխությունը որոշակի կերպով գնահատելը նշանակում է կարևորել լիբերալիզմը¹, 1789 թ. հեղափոխությունը և դրանց հետ կապված գաղափարները՝ միաժամանակ մերժելով երկու այլ երևույթներ՝ ավտորիտար², կղերապետական միապետությունը³ և Նապոլեոնյան բռնապետությունը...

Պատմությունը միշտ բազմաշերտ և հակասական է: 1830 թվականի իրադարձությունները հասկանալու համար պետք է ընդունել, որ ազատությունը պարզապես դրոշ կամ խորհրդանիշ չէր, իսկ բուրժուազիան՝ միայն կեղծավոր ուժ չէր. իրականությունը շատ ավելի բարդ էր:

Ֆրանսիական հեղափոխության պատմական տարեգրքեր, 1980 թ., էջ 483-498:

Հարց 1

Համեմատելով Աղբյուր Ա-ն և Աղբյուր Բ-ն և օգտագործելով ձեր պատմական գիտելիքները՝ բացատրեք, թե ինչպե՞ս էին 1830 թ. հեղափոխականները հիմնավորում ազատության գաղափարը: Որքանո՞վ հաջողվեց նրանց իրականացնել իրենց նպատակները: Պատասխանեք կոնկրետ պատմական փաստերով:

Հարց 2

Համեմատելով Աղբյուր Ա-ն և Աղբյուր Բ-ն և օգտագործելով ձեր գիտելիքները՝ բացատրեք, թե ի՞նչ կապ կար Արդյունաբերական դարաշրջանի գաղափարական և սոցիալական փոփոխությունների ու Ֆրանսիայի քաղաքական իրավիճակի միջև: Բերեք մեկ եվրոպական երկրի օրինակ, որտեղ տեղի էին ունենում նման գործընթացներ:

¹ Լիբերալիզմ (ազատականություն)- Քաղաքական և գաղափարախոսական հոսանք, որի հիմքում անհատի ազատությունը, մարդու իրավունքների պաշտպանությունը և օրենքի գերակայությունն է.

² Ավտորիտարիզմ (տիրազորություն)-Ոչ ժողովրդավարական կառավարման ձև, որի դեպքում իշխանությունը կենտրոնացած է մեկ անձի կամ նեղ խմբի ձեռքում, քաղաքական ազատությունները սահմանափակված են, իսկ հասարակության մասնակցությունը կառավարմանը՝ նվազագույն:

³ Կղերապետական միապետություն- Միապետական կառավարման ձև, որի դեպքում միապետի իշխանությունը սերտորեն կապված է եկեղեցու հետ, և հոգևորականությունը մեծ ազդեցություն ունի պետական քաղաքականության, օրենքների և հասարակական կյանքի վրա: Նման համակարգում եկեղեցին հաճախ աջակցում է միապետական իշխանությանը:

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ 2 (6 ՄԻԱՎՈՐ)

Աղբյուր Ա

Հատված Կոնգրեսում ԱՄՆ նախագահ Վուդրո Վիլսոնի ելույթից, որտեղ հիմնավորում է ԱՄՆ-ի մասնակցությունը Առաջին համաշխարհային պատերազմին:

2 ապրիլի, 1917թ.

Գերմանական սուզանավերի ներկայիս պատերազմն ընդդեմ առևտրի՝ պատերազմ է ընդդեմ մարդկության: Այն պատերազմ է բոլոր ազգերի դեմ: Մա մարտահրավեր է ողջ մարդկությանը:

...Մեր նպատակն այժմ, ինչպես և այն ժամանակ, խաղաղության և արդարության սկզբունքների պաշտպանությունն է աշխարհում՝ ընդդեմ ավտոկրատիայի⁴ և աշխարհում իրապես ազատ ու ինքնակառավարվող ժողովուրդների միջև նպատակների ու գործողությունների այնպիսի համաձայնության հաստատումը, որն այսուհետ կապահովի այդ սկզբունքների պահպանումը:

Աշխարհը պետք է անվտանգ լինի ժողովրդավարության համար: Մենք չենք ձգտում ո՛չ նվաճումների, ո՛չ տիրապետության:

...Մենք գերմանացի ժողովրդի անկեղծ բարեկամներն ենք և չենք ցանկանում ոչինչ այնքան, որքան մեր միջև փոխշահավետ ու մտերիմ հարաբերությունների շուտափույթ վերականգնումը, որքան էլ որ նրանց համար տվյալ պահին դժվար լինի հավատալ, որ այս խոսքերն ասվում են ի սրտե:

Վուդրո Վիլսոն, «Ամերիկանիզմ. Վուդրո Վիլսոնի ելույթները պատերազմի մասին...» գրքից, խմբ.՝ Օ. Մ. Գեյլ, Չիկագո, 1918թ., էջ 36-44:

Աղբյուր Բ

Հատված Վ. Ի. Լենինի աշխատությունից

Ո՞րն է այս պատերազմի պատճառը, որը մարդկությանը աննախադեպ տառապանքներ է բերում: Պատերազմող յուրաքանչյուր երկրի կառավարությունն ու բուրժուազիան միլիոնավոր ռուբլիներ են ծախսում գրքերի ու թերթերի վրա, մեղադրում թշնամուն, ժողովրդի մեջ մոլեգնած ատելություն են հրահրում և ոչ մի ստի առաջ կանգ չեն առնում՝ ներկայանալով որպես անարդարացիորեն հարձակման ենթարկված «պաշտպան» կողմ: Իրականում, սակայն, սա պատերազմ է երկու գիշատիչ մեծ տերությունների խմբերի միջև՝ գաղութները բաժանելու, այլ ազգերին ստրկացնելու, ինչպես նաև համաշխարհային շուկայում շահույթի ու արտոնությունների համար: Մա հետադիմական պատերազմ է, ժամանակակից ստրկատերերի պատերազմը՝ կապիտալիստական ստրկության պահպանման և ամրապնդման համար:

<<Երկերի լիակատար ժողովածու>>, հատոր 27, Մոսկվա, 1969թ., էջ 1-2:

⁴ Ավտոկրատիա- Ինքնակալություն՝ մենիշխանություն, բռնապետություն: Անձի լիիշխանության վրա հիմնված կառավարման ձև: Ավտոկրատիայի շարքին են դասվում կառավարման բռնապետական ձևերը և բացարձակ միապետությունները:

Հարց 1

Համեմատելով և հակադրելով Աղբուր Ա-ն, Աղբուր Բ-ն և օգտվելով ձեր գիտելիքներից բացատրեք թե ի՞նչ պատճառներով սկսվեց Առաջին աշխարհամարտը:

Պատերազմը սկսելու պատճառների վերաբերյալ մեկնաբանությունների ի՞նչ նմանություններ և տարբերություններ եք տեսնում կապիտալիստական և սոցիալիստական համակարգերը ներկայացնող երկու պետությունների ղեկավարների խոսքում:

Հարց 2

Օգտվելով Աղբուր Ա-ից, Աղբուր Բ-ից և ձեր գիտելիքներից՝ ներկայացրե՛ք և բացատրե՛ք, մասնակից տերությունները պատերազմից հետո ի՞նչ քայլեր ձեռնարկեցին ապագայում նոր պատերազմները կանխելու համար:

Նշված աղբուրների հեղինակները այդ հարցում ի՞նչ դերակատարում ունեցան: Բերեք պատմական փաստեր:

